

Inleiding

Voor U ligt de "*Bibliografie van Huissen. Voorlopige inventarisatie van literatuur die betrekking heeft op Huissen*", een uitgave van de Sectie Bronneninventarisatie binnen de *Historische Kring Huessen*. De ondertitel en het losbladig zijn van deze uitgave duiden op het onvoltooide karakter van dit werk. Waarom voorlopig ? Dit vindt zijn oorzaak in het volgende. Wij zijn ons ervan bewust dat, hoewel het grootste deel van de op Huissen betrekking hebbende geschriften in dit werk wel verzameld is, er toch nog aanvullingen mogelijk zijn. Ook deze geschriften dienen te zijner tijd in deze bibliografie [te] worden opgenomen. Het ligt dan ook in de bedoeling om regelmatig één of meer categorieën, die naar onze mening niet meer voldoende volledig zijn in zijn geheel te vervangen. Daarbij worden dan tevens de tot op dat ogenblik verschenen nieuwe publicaties opgenomen. Het is dan ook daarom dat iedere categorie intern genummerd is.

Op deze plaats willen wij dan ook onze dank uitspreken aan allen die op welke wijze dan ook bij het vervaardigen van deze bibliografie behulpzaam zijn geweest. Zonder ook maar iemand tekort te willen doen, zouden wij drie personen in het bijzonder dank willen zeggen. Op de eerste plaats de heren Th.H. Janssen en H.W.J. Derksen die ons telkens weer op het spoor brachten van nieuwe artikelen of boeken. Daarnaast geldt onze dank ook de heer A.C. Hengst die het geheel vermenigvuldigd heeft.

Tenslotte willen wij de hoop uitspreken, dat dit werk zijn nut zal bewijzen aan hen die zich op enigerlei wijze met Huissen bezig houden of bezig zullen gaan houden.

Huissen, oktober 1979.

Dr. E. Smit
J.H. Vuurman
J.H.F. Zweers

BIJ DE TWEEDE UITGAVE

Toen ik tijdens ons verblijf op St. Maarten in 1993 begon aan het per computer verwerken en aanvullen van de *Bibliografie van Huissen* bleek hoe verouderd de oorspronkelijke uitgave was. Sinds de eerste verschijning in 1979 is -mede dankzij de werkzaamheden van de *Historische Kring Huessen*- de kennis over de geschiedenis van Huissen aanzienlijk vergroot; hetgeen zijn weerslag vindt in deze bibliografie.

Ten opzichte van 1979 is een beperkt aantal zaken gewijzigd. Zo is wat toen onder XIII.C. Omdracht stond, nu geplaatst onder VII.A.9. Sacramentsprocessie. Dit heeft vanzelfsprekend geleid tot een omnummering van de rest van de onderwerpen in de beide categorieën VII en XIII.

Bij het verschijnen van deze uitgave van de *Bibliografie van Huissen* komt de eerste versie te vervallen. Tijdens de eerste opzet van de bibliografie was het de bedoeling telkens wanneer dat nodig was een categorie die verouderd was te vervangen. Dankzij de computer is dit nu veel gemakkelijker realiseerbaar, dan in 1979, toen we nog werkten met een typemachine. De samensteller houdt zich nog steeds

aanbevolen voor op- en aanmerkingen over deze bibliografie. Aanvullingen zijn vanzelfsprekend ook altijd welkom.

Rest mij tenslotte mijn dank uit te spreken aan dr. E. Smit, die met name in de laatste fase van het samenstellen van deze tweede versie zeer behulpzaam is geweest bij het zoeken naar oplossingen voor gerezen problemen.

Huissen, december 1997.

Drs. J.H.F. Zweers

BIJ DE DERDE UITGAVE

Sinds de laatste uitgave in december 1997 verscheen is de Bibliografie verder aangevuld en reeds voor een groot gedeelte via de *internetside* van de *Historische Kring Huessen* te raadplegen (hkh.tiscaliweb.nl) waardoor een verdere papieren uitgave niet of nauwelijks meer nodig is. Het is verheugend te merken dat deze bibliografie door een groeiende groep mensen geraadpleegd wordt. Dit betekent dat deze bibliografie inmiddels haast onontbeerlijk is geworden voor hen die de geschiedenis van Huissen wensen te bestuderen. Ook streelt het, dat deze bibliografie gebruikt gaat worden om in de toekomst te gaan dienen als leidraad voor het digitaal toegankelijk maken van alle collecties van de *Historische Kring Huessen*.

Huissen, december 2003.

Drs. J.H.F. Zweers

BIJ DE VIERDE UITGAVE

Na de laatste uitgave begon bij de gebruikers van deze bibliografie de behoefte te groeien aan een nieuwe uitgave die zowel via het internet alsmede op beperkte schaal ook op papier beschikbaar is. Hopelijk zullen veel onderzoekers gebruik maken van deze bibliografie bij hun onderzoek naar de geschiedenis van Huissen

Huissen, maart 2007.

Drs. J.H.F. Zweers

BIJ DE VIJFDE UITGAVE

Besloten is, dat het voorvoegsel “Voorlopig” in de titel van de bibliografie van Huissen vanaf deze uitgave komt te vervallen. Een groot aantal oudere publicaties waarin over Huissen wordt geschreven, kon sinds de eerste uitgave in 1979 aan deze bibliografie worden toegevoegd. Dit is gebeurd door middel van het traditionele heuristisch onderzoek. Daarnaast werden ook eigentijdse methoden gebruikt. In dit opzicht ben ik dank verschuldigd aan de heer A.G.M. Muller, die mij attendeerde op een aantal oudere publicaties die hij via het internet heeft opgespoord.

Huissen, december 2013.

Drs. J.H.F. Zweers

BIJ DE ZESDE UITGAVE

Sinds de laatste uitgave van de Bibliografie van Huissen in 2013 is weer een groot aantal publicaties met betrekking tot Huissen verschenen. Opnieuw ben ik de heer A.G.M. Muller veel dank verschuldigd voor de vele vermeldingen die hij via het internet ontdekte. Helaas heeft hij de voltooiing van deze zesde uitgave niet meer mogen beleven. Deze bibliografie zal in de loop van 2021 ook via de website van de Historische Kring Huessen digitaal te raadplegen zijn.

Huissen, december 2020

Drs. J.H.F. Zweers

Aanwijzingen voor het gebruik

Deze bibliografie is ingedeeld in 24 categorieën. De meeste categorieën zijn op hun beurt weer onderverdeeld in sub-categorieën. De meeste categorieën zijn in zijn geheel op tijd en naar onderwerp geordend. Uitzonderingen hierop vormen de volgende categorieën:

- categorie I (Algemeen) is alfabetisch/lexicografisch op auteur geordend. Hiervan is alleen in die gevallen afgeweken, wanneer duidelijk is, dat twee artikelen betrekking hebben op hetzelfde onderwerp.
- categorie IX.B. (Genealogie van families en personen) is alfabetisch/lexicografisch op familienaam geordend;
- categorie XVI (Straten en gebouwen) is alfabetisch/lexicografisch geordend en wel op de namen van de straten en gebouwen.

Wij vertrouwen erop dat de gebruiker snel vertrouwd raakt met de indeling van deze bibliografie.

De samenstellers.

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

B.M. Gelre	=	Bijdragen en Mededelingen van de Vereniging Gelre
Med. H.K.H.	=	Mededelingen omtrent de werkzaamheden van de Historische Kring Huessen.
A.A.U.	=	Archief Aartsbisdom Utrecht.

Indeling van de bibliografie

- I. **Algemeen**
- II. **Oudheidkunde en archeologie**
 - A. Oudheidkunde
 - B. Archeologie
 - C. Opschriften
 - D. Musea
- III. **Staatkunde**
 - A. Algemeen
 - B. Voorkleefse periode (tot 1242)
 - C. Eerste Kleefse periode (1242-1368)
 - D. Hertogdom Gelre (1368-1371)
 - E. Tweede Kleefse periode (1371-1411)
 - F. Graafschap Mark (1411-1413)
 - G. Graafschap Kleef (1413-1417)
 - H. Hertogdom Kleef (1417-1609)
 - I. Possiderende Vorsten van Kleef, Gulik en Berg (1609-1614)
 - J. Keurvorstendom Brandenburg (1614-1701)
 - K. Koninkrijk Pruisen (1701-1795)
 - L. Overgangstijd (1795-1816)
 - M. Koninkrijk der Nederlanden (1816-heden)
 - N. Bezettingstijd (1940-1945)
- IV. **Krijgsgeschiedenis**
 - A. Vesting en stadsmuur
 - B. Geschiedkundige bijzonderheden
- V. **Sociaal-economisch geschiedenis**
 - A. Primaire sector
 - 1. Algemeen
 - 2. Veeteelt
 - 3. Akkerbouw
 - a. Kersenteelt
 - b. Tabak
 - c. Diversen
 - 4. Tuinbouw
 - 5. Jacht en Visserij
 - B. Secundaire sector
 - 1. Nijverheid
 - 2. Industrie
 - C. Tertiaire Sector
 - 1. Handel

2. Vervoer en verkeer
3. Middenstand
4. Verzorgende sector
5. Horeca
- D. Statistiek

- VI. **Onderwijs**
A. Algemeen
B. Kleuteronderwijs
C. Basisonderwijs
D. Voortgezet onderwijs

- VII. **Godsdiensten**
A. Rooms Katholiek
 1. Algemeen
 2. Parochie O.L. Vrouw ten Hemelopneming (Stad)
 3. Vicariën
 4. Parochie H. Margaretha (Malburgen)
 5. Parochie H.H. Martelaren van Gorcum (Zand)
 6. Sint Elisabethsconvent
 7. Dominicanen
 8. Zusters Penitenten van de Eenheid
 9. Sacramentsprocessie
 10. Hollandse Zending
 11. Diversen
B. Nederlands Hervormd
C. Wederdopers
D. Joden

- VIII. **Recht**
A. Staatsbestuur
 1. Domeinen en lenen
 2. Heerlijkheid
 3. Tol
B. Plakkaten, ordonnantiën
C. Rechtsgeleerdheid
D. Stads- en gemeentebestuur
E. Politie en Justitie

- IX. **Genealogie en heraldiek**
A. Stad en gemeente
B. Families en personen

- X. **Numismatiek**

- XI. **Zegelkunde**

- XII. **Kunst en literatuur**
A. Geestelijke kunst en literatuur
 1. Stadskerk
 2. Zandse kerk
 3. St. Elisabethsconvent
 4. Dominicanenklooster
 5. Diversen
B. Wereldlijke kunst en literatuur
 1. Beeldende kunst
 2. Gilden
 3. Literatuur
 4. Toneel en muziek
- XIII. **Volkskunde en heemkunde**
A. Algemeen
B. Herdenking van het Beleg en Ontzet, 1502
C. Gilden
 1. Algemeen
 2. St. Joris- en St. Antoniusgilden
 3. St. Gangulphusgilde
 4. St. Laurentiusgilde
 5. Rechten
 6. Kerkelijk
 7. Historische feiten
 8. Zilver
 9. Vendelzwaaien
 10. Festiviteiten
 11. St. Jorisvendel
D. Overige tradities
- XIV. **Kartografie**
- XV. **Aardrijkskunde en plaatsbeschrijving**
A. Geologisch
B. Historisch
C. Statistiek
- XVI. **Straten en gebouwen**
- XVII. **Infrastructuur**
A. Algemeen
B. Waterstaat
- XVIII. **Planologie**

- XIX. **Verenigingsleven**
 A. Algemeen
 B. Culturele groepen
 C. Sportverenigingen
 D. Muziekverenigingen en zangkoren
 E. Sociale verenigingen
 F. Carnavalsverenigingen
 G. Verkennerij
 H. Diversen
- XX. **Archief**
- XXI. **Periodieken**
 A. Historische periodieken
 B. Dag- en weekbladen
- XXII. **Foto's en films**
- XXIII. **Dialekt**
- XXIV. **Historiografie**

I. Algemeen

I. Algemeen.

J.H.F. Zweers en **E.J.Th.A.M.A. Smit**, *Geschiedenis van Huissen in kort bestek*. Huissen/Tiel, 2000.

Redactie, Rectificatie. In: *Med. H.K.H.* jrg 25 (2000), blz. 105.
Betreft een reactie op een foto in bovenstaande publicatie.

A.J. van der Aa, *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden*. (13 dln) Gorinchem, 1839-1851. (facsimile Zaltbommel, 1976-1980)
Deel 5 blz. 885-887: Huissen
Deel 7 blz. 614: Malburgen.

Erna Adelmeier, Im Spiegelbild des Klever Schwans. In: *Kalender für das Klever Land auf das Jahr 1963*, Kleve, 1962. blz. 50-56.

H.W.J. Derksen, In het spiegelbeeld van de Kleefse zwaan: "Huissen". In: *De Gelderlander* van 11 december 1962.

R.F.P. de Beaufort en **Herma M. van den Berg**, *De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst. Deel III De provincie Gelderland. Eerste stuk het Kwartier van Nijmegen onderdeel: De Betuwe benevens o.m. de graafschappen Buren en Culemborg*. 's-Gravenhage, 1968.

Blz. 285-295: Huissen
Blz. 278-279: Klok van het St. Elisabethsconvent in de R.K. kerk te Driel.

Thom Breukel, *Atlas van gekke plekken in Nederland. Over bronnen, bomen en bergen*. Z.p., 2001.

Blz. 40, 43-44: Huissen.
(Zie voor een recensie van dit boek: *Med. H.K.H.* jrg. 27 (2002), blz. 18-19).

De Canon van Lingewaard. Lingewaard, 2009.

Hierin verschillende vermeldingen van Huissen.

H.W.J. Derksen en **J.H.F. Zweers**, Huisen en Huissen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 8 (1983), blz. 67-68.

H.W.J. Derksen, Kent Uw Heem. In: *De Nieuwe Koerier* van 17, 24, 31 januari; 7, 14 februari; 7, 14 en 21 maart 1942.

H.W.J. Derksen, Notities rond een "apart volk". In: *De Gelderlander* van 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17 en 21 april 1959. (Gedeeltelijk opnieuw gepubliceerd in: *Med. H.K.H.* jrg. 9 (1984), blz. 129-133).

Dorpskern. In: *Med. H.K.H.* jrg. 16 (1991), blz. 145. Uit: *De Nieuwe Koerier* van 18 september 1991.

I. Algemeen

W. Ermerins, Den uitslag mijner nasporingen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 4 (1978/1979), blz. 14-16.

E. Smit, Commentaar op "Den uitslag mijner nasporingen". In: *Med. H.K.H.* jrg. 4 (1978/1979), blz. 17-18.

J. Gazenbeek, *Uit in Gelderland*. Arnhem, 1961.
Blz. 155-157: Huissen.

R.H. Graadt Jonckers, *Huissen eene stad des vredes, benevens de nieuwste en oudste kunstweg in Neêrland*. Dordrecht, 1856. (facsimile: Huissen, 1977).

E.J.Th.A.M.A. Smit, "Huissen, eene stad des vredes". (Commentaar). In: *Med. H.K.H.* jrg. 3 (1977/1978), blz. 132-134.

E.J.Th.A.M.A. Smit, Graadt Jonckers corrigeerde "Huissen eene stad des vredes". In: *Med. H.K.H.* jrg. 3 (1977/1978), blz. 151-152.

Hans Hoen, Hans Maters & Hans Wienk, *Wandelend door de kom van Huissen. met foto's en verhalen*. Huissen, 2013.

Hans Hoen & Hans Wienk, *Over het Zand. Met foto's en verhalen*. Huissen, 2016.

Hoeveel kun je van Huissen houden? In: *Med. H.K.H.* jrg.43 (2018), blz. 143.
Betreft o.a. een tatoeage van een Huissense zwaan.

A.R. Hol, *De Betuwe*. Leiden, 1957. (facsimile: Arnhem, 1976.)
Hierin verschillende vermeldingen van Huissen.

E. Hopp, *Kurze Beschreibung des Clevischen Landes, nebst angehaenckter Genealogie der Grafen und Herzogen desselben, ...* Kleef, 1655. Wesel/Eisennach, 1781². (facsimile Kleve, 1976).

Blz. 37-39: Huissen

Nederlandse vertaling: Nijmegen, 1783.

Blz. 54-56: Huissen

Huissen een merkwaardig oud stedeke. In: *De Gelderlander* van 5 mei 1933.

H.W.J. Derksen, Niet alleen aan deze zijde... In: *Med. H.K.H.* jrg. 42 (2017), blz. 106.

Beschrijving van Huissen uit 1947.

Huissen. Een merkwaardig stadje in de Over-Betuwe. Z.p.,z.j. (1948)

Huissen 700 jaar Stad. Magazine. Huissen, 2014.

Huissen nam een voorname plaats in Gelderland in. In: *De Nieuwe Koerier* van 31 juli 1970.

I. Algemeen

De **Huissenaar**. In: *Huissen (Gld) 600 jaren stad*. Huissen, 1948. blz. 55-56.

Huissen urbs antiqua fuit. Huissen, 1938.

Th.H. Janssen, De geschiedenis van Huissen. (Van nederzetting tot stad). In: *De Huissense Stemand*. Uitgave van het Huissens Mannenkoor. jrg. 2 (1993), no 1, blz. 6-8.

Th.H. Janssen, Huissen, 't stadje van de zwaon. In: *6e Nationaal verkeersgroepen voetbaltoernooi*. Drachten, 1981. blz. 11-14.

J.W.J. Huissen een oude stad met heel veel moed. In eer en glorie herleven oude tijden. In: *Gelders Dagblad* van 17 december 1931.

M. Kers, *Praktische Gids voor Tochtjes in Nederland en Vlaanderen*. Utrecht, 1982.

Blz. 70: Huissen en zijn "roerige geschiedenis".

J.A.W. Kessels, *Kent U Gelderland ook zó ? Zeist*, 1965.

Blz. 109: Huissen.

Een **klein** stadje met een groot verleden (Huissen) In: *Kampioen*. jrg. 63 (1948), blz. 130.

Korte geschiedenis van Huissen. In: *Een kennismaking met Huissen*. Huissen, 1990. Vouwblad

H. Kuper, Een stukje historie. In: *De Nieuwe Koerier* van 15 juni 1977.

Betreft Malburgen.

K. ter Laan, *Van Goor's Aardrijkskundig Woordenboek van Nederland*. Den Haag, 1968.

Blz. 192: Huissen

Blz. 257: Malburgen

Blz. 499: 't Zand

Historisch dorp Malburgen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 32 (2007), blz. 145, 157.

R.J.H. Melchers, De ligging van kerk, burcht en Tolhuis te Malburgen. In: *Med. H.K.H.* jrg 23 (1998), blz. 17-23.

H.W. Martens en **H.W.J. Derksen**, *Huissense Verkenner - Huissense Gids*. Huissen, 1939.

G.J. Mentink en **J. van Os**, *Over-Betuwe: Geschiedenis van een polderland (1327-1977)*. Zutphen, 1985.

Hierin talrijke vermeldingen betreffende Huissen.

S. Oedin, Het wezen van de Huissenaar. In: *Med. H.K.H.* jrg. 15 (1990), blz. 144-

I. Algemeen

145.

Onzinnigheden over Huissen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 1 (1975/1976), no 1, blz. 10; no 2, blz. 13; no 3, blz. 10, 14, 16 en 20; jrg. 3 (1977/1978), blz. 83, 119; jrg. 5 (1979/1980), blz. 107; jrg. 7 (1982), blz. 106, 171; jrg. 8 (1983), blz. 31, 54; jrg. 11 (1986), blz. 185; jrg. 12 (1987), blz. 84; jrg. 18 (1993), blz. 73; jrg. 24 (1999), blz. 24-30, Jrg. 24 (1999), blz. 133; jrg. 18 (2001), blz. 18-19 (betreft: Thom Breukel (betreft: Thom Breukel, *Atlas van gekke plekken in Nederland*. Z.p., 2001, blz. 40,43-44) jrg. 29 (2004) blz. 54.

Opstandig Huissen. In: *Huissen 700 jaar Stad. Magazine*. Huissen, 2014, blz. 7.

Derk Jan Prins, Historische Huissen op het WorldWideWeb. In: *Med. H.K.H.* jrg 35 (2010), blz. 27-28.

J. van Remoortere, *Dwars door Nederland*. z.p., z.j.

Reisboek voor de Provincie Gelderland. Arnhem, 1953.

Blz. 303-306: Huissen.

E. Smit, Huissen of Huussen? In: *Med. H.K.H.* jrg. 14 (1989), blz. 87-89.

Waarom heet Huissen Huissen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 38 (2013), blz. 111.
Snippet.

Emile Smit en **Cor Neijenhuis**, *Huissen in beeld. Onze mooie stad en de regio samengevat in historische beelden en teksten*. Z.p., z.j. [2019].

E.J.Th.A.M.A. Smit (red), *Canon van de Huissense geschiedenis* (Bijdragen tot de geschiedenis van Huissen XVII). Huissen, 2009.

Toeristisch Huissen (1932). In: *Med. H.K.H.* jrg. 43 (2018), blz.24-26.

R.C. Tonk en **E.J.Th.A.M.A. Smit**, Een korte geschiedenis van Het Zand. In: *Med. H.K.H.* jrg. 27 (2002), blz. 20-26.

J.S. van Veen, Geldersche plaatsnamen. In: *B.M. Gelre* XII (1909), blz. 461-473.
Blz. 468: Huissen

J.S. v. V[een], Huussen in betrekking tot Gelderland. In: *B.M. Gelre* deel XXIX (1926), blz. 73-74.

J.S. van Veen, Huussen - Huissen. In: *B.M. Gelre* XXXVI (1933), blz. 143.

Willem de W[ael], Historische krabbels over Huissen (1). In: *De Gelderlander* van 1 april 1940.

J. Willems, *Mooie plekjes in de Oost-Betuwe*. z.p., 1982.

I. Algemeen

Blz. 50-67: Huissen (Vlote Bloem, Gelderse Gevel, preekstoel, Dominicanenklooster, Looweer, opgravingen, Arnhemse Poort).

Jan Zweers. Huissen-Stad nu. Stadt Huissen heute. In: Emile Smit en Leen den Besten [red], *Grenspassages. Het Gelders-Kleefse grensgebied voor en na de grensdeling van 1816-1817. Grensgänge. Das geldrisch-klevische Grenzgebiet vor und nach der Grenzregulierung von 1816-1817.* Tiel, 2017, blz. 156-157.

Jan Zweers, Huissen-Zand nu. Huissen-Zand heute. In: Emile Smit en Leen den Besten [red], *Grenspassages. Het Gelders-Kleefse grensgebied voor en na de grensdeling van 1816-1817. Grensgänge. Das geldrisch-klevische Grenzgebiet vor und nach der Grenzregulierung von 1816-1817.* Tiel, 2017, blz. 158-159.

Jan Zweers, Malburgen nu. Malburgen heute. In: Emile Smit en Leen den Besten [red], *Grenspassages. Het Gelders-Kleefse grensgebied voor en na de grensdeling van 1816-1817. Grensgänge. Das geldrisch-klevische Grenzgebiet vor und nach der Grenzregulierung von 1816-1817.* Tiel, 2017, blz. 160-161.

J.H.F. Zweers, Historie in straatnamen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 8 (1983), blz. 63-66.

J.H.F. Zweers, Het "Historischer Bericht von der Stadt Huijssen" uit 1722. In: *Med. H.K.H.* jrg. 8 (1983), blz. 134-147.

J.H.F. Zweers, Een *historische Nachricht* over Huissen uit 1724. In: *Med. H.K.H.* jrg. 28 (2003), blz. 160-163.

J.H.F. Zweers, Huissens historie in steen. In: *Med. H.K.H.* jrg. 24 (1999), blz. 14, 15-17.

J.H.F. Zweers en **E.J.Th.A.M.A. Smit,** *Geschiedenis van Huissen. In kort bestek. Bijdragen tot de Geschiedenis van Huissen.* Huissen, 2000.

Rectificatie. In: *Med. H.K.H.* jrg. 25 (2000), blz. 105.

Betreft een rectificatie van een foto in de eerste druk van bovenstaand boek.